

Pártutasítás Karácsony délutánján

Még most is végigfut a hátamon a hideg, ha eszembe jut ez az eset, pedig vagy 45 éve történt. A karácsonyt megelőző hetek üzemi forgatagán mindenki szeretne már túl lenni. Függetlenül attól, hogy milyen munkahelyen kell helytállnia: a termelésben, a kereskedelemben vagy a szolgáltatásban.

Néhai főkönyvelőnk nagy mondása jut eszembe: „Nem értem, miért nem lehet az év minden hónapjában olyan nagy bevételt elérni, mint decemberben. Miért jön utána januárban, februárban a nagy pangás, amikor viszont a kiadások növekednek meg?” A választ mindenki tudta, az üzemi teljesítmény hullámló, mert a növekedéseket lassulások követik, vagyis a fák nem nőnek folyamatosan az évig.

A tervutasításos időben, decemberben mindenkinek a fakitermelés, az erdőművelés, az értékesítés és a többi ágazat tervére kellett összpontosítania. Ezekon felül jelentkezett még a karácsonyfá is. A 60-as és 70-es évek fordulójára már jól működtek az erdészeti karácsonyfakertek. A magánkertekre akkor még gondolni sem lehetett. A karácsonyfával kapcsolatos feladatok nem egyfomán érintették az erdészeteket. Aki éppen soros volt, annak komoly többletmunkát adott, nem beszélve arról, hogy rövid idő állt rendelkezésre, és még az időjárásnak is ki volt szolgáltatva. A legnagyobb veszélyt a havazás és a ráfagyott ónos eső jelentette. Olyankor tűz mellett kellett leolvasztani a fákról a jégpáncélt. A határidő, a karácsony adott volt, késni nem lehetett, mert karácsony után ugyan ki vásárolna karácsonyfát. A gyermekkori szép karácsonyok emlékére mindig csodálattal és érdeklődéssel figyeltem a karácsonyfás kertekben a kis fenyők növekedését és fejlődését. Örültem, ha a szebbnél szebb fák közül válogathattak az anygalkák a jó gyermekek részére.

A következő eset még kezdő koromban, a kárászi erdészetnél a magyaregregyi völgyben levő, ún. piroskunyhói kertben történt, amely felújítás előtt állott. A kert az ügyes erdőművelő asszonyok mintaszerűen kezelték, nem kellett irányítani őket. Tulajdonképpen csak az értékesítéskor és a felújításkor voltak teendőim. A terv az volt, hogy a szép fákat karácsonyfának értékesítjük, a maradékot zöld díszítő gallynak, a többit elégetjük. A kertet tavasszal a fel-

szántás és megfelelő talaj-előkészítés után csemetével beültetjük. A csemetéket, ha jól emlékszem, 20 ezer darabot, már meg is rendelték. Abban az időben nehéz volt luccsemétét szerezni. Viszonylag kisméretű csemetéket igazoltak vissza, de ezeknek is örülni kellett.

A kedvező decemberi időjárásban, csapadékmentes időben, enyhe száraz fagyban a karácsonyfa-kitermeléssel hamar végeztek. A fákat a megadott címre leszállították. Végignéztem a kertet, viszonylag sok szép fa maradt. Azon gondolkoztam, hogy érdemes lenne még egy évet várni. Egyrészt, a meglévő fák egy év alatt még a javukra változnak. Másrészt, a kisméretű luccsemetéknek is jót fog tenni egy évig az eliskolázás, így a felújítás várhatóan biztonságosabb lesz.

A küzdelmes hetek után végre elérkezett a várva várt december 24. A munkaidő délig tartott. Mindenki úgy tudta, hogy a tervteljesítéssel jól állunk,

útban vagyok, szeretné a karácsony előtti utolsó munkanap nyomait eltüntetni. Ekkor megszörrent a telefon. Azt hittem, valaki boldog karácsonyi ünnepeket akar kívánni, de nagyot tévedtem. Az értékesítési osztályvezető rendkívül izgatott, parancsoló hangját hallottam: „Pécsett elfogyott a karácsonyfa. A pártbizottság utasítása: azonnal állítsd le a fűrészüzemet. Vágass a fűrészesekkel a piroskunyhói kertben karácsonyfát, amennyit tudsz, és hozasd be a pécsi nagypiacra, mert ott egy tömeg várja a fákat.”

A részleteket akartam kérdezni, hogy ezt egyáltalán, hogy gondolják az utolsó pillanatban, amikor már mindenki a karácsonyfát díszítené otthon. A szavamba vágott: „Ne akadékoskodj, ez a pártbizottság utasítása, azonnal hajtsd végre!”, és lecsapta a kagylót.

Az osztályvezető természete volt, hogy mindent hatalmi szóval intézett és állandóan fegyelmiket helyezett kilátás-

Az archív fotó forrása: Fortepan

a karácsonyfatervet pedig erdőgazdasági szinten is teljesítettük, és még a pártbizottsági és egyéb „repi” fákat is maradéktalanul és mindenki időben megkapták.

Már délután két óra volt, mindenki igyekezett haza. A fagyártmányüzem utolsó műszaka is véget ért. Még az irodában voltam, ha jól emlékszem, egyedül a műszakiak közül. A hátizsákom már készen állt az indulásra. A fél hármas busszal terveztem hazamenni. A takarítónő pillantásaiból láttam, hogy már

ba. Beláttam, hogy ezt végre kell hajtani, méghozzá azonnal, és nem csak azért, mert nem akartam a párt haragját magamra vonni.

Ebben a korban az elvtársak a szocialista embertípus kifarragásával foglalkoztak, nem tudták eldönteni, hogy milyen fából faragják. Az ifjúsággal kell kezdeni. A karácsonyt, a szeretet ünnepét az iskolákban, óvodákban már fenyőfaünnepnek nevezték, és a fenyőfa tetején a vörös csillag hamis fénye ragyogott. Szerintük a vallás előbb-utóbb el fog halni, amit

nem türelmesen kívárni, hanem türelmetlenül erőltetni kell. Amit nem tudsz megakadályozni, annak állj az élére! – biztatták egymást az elvtársak.

A vallászabadság csak papíron létezett. A vallás- és egyházüldözés részleteit most nem kell felsorolni, az egész nemzet szenvedett miatta. A karácsonyfa-ellátással a párt nem sokat törődött, csak legfeljebb üzletet látott benne. Mindig hiány volt belőle, különösen a városiaknak okozott sok gondot a beszerzésük. A vidékiek ügyesen oldották meg, szép csöndben, a párt nélkül.

Mi történhetett Ádám-Éva napján délután, hogy a párt ilyen szigorú utasítást hozott, és méghozzá ilyen formában tállalták? Eszembe jutott az akkori mondás: „pártunk és kormányunk már foglalkozik azzal a problémával, amit maga idézett elő”. A karácsonyfa kereskedelmi elosztását rosszul tervezték, és most korrigálni akarják, bármi áron.

Szerencsém volt, több okból is. Két tehergépkocsi még az udvarban volt, egy ZIL és egy Csepel a rakodókkal együtt, éppen most készülődtek hazamenni a családjukhoz, a fűrészüzem pedig éppen akkor állt le. Kiszaladtam az udvarra, és közöltem a pártutasítást. Mindenki nézett egy nagyot, de megértette, hogy ha nincs a pécsi piacon karácsonyfa, hát vigyünk gyorsan még az utolsó pillanatban, és nekiláttak a nagy feladatnak. A fűrészesek fejszével, fűrészsel azonnal átmentek Piroskunyhóra, ha jól emlékszem, a saját járművükön és elkezdték vágni a fákat.

A tehergépkocsikról lesöpörték a fa-törmeléket és leszorító kötelek után néztek. Mire átértünk a kertbe, már egy nagy halom karácsonyfa volt levágva. Percek alatt felraktak annyi fenyőt, amennyi csak ráfért a kocsikra. Abban egyeztünk meg, hogy ha nem elég a fa, akkor még egy fordulót kell vinnünk. Megkértem a fűrészeseket, hogy elérhetőek legyenek erre az esetre. Megígérték, hogy otthon lesznek.

A rakodók már előre látták a pécsi helyzetet, és a legnagyobb gondjuk az volt, hogy ki fogja a pénzt beszédni a fákért. Azt javasolták, a legjobb, ha én leszek a pénzbeszedő. Nem örültem, de beleegyeztem. Elindultunk Pécs felé. A Budai vámnál hatalmas forgalmi dugó volt, tovább menni kilátástalannak tűnt. Észrevettem egy rendőrautót nem messze tőlünk. Az egyik rendőr a kocsival állt, a másik a kormánykerék mellett ült. Intettem a kocsival álló rendőrnek, aki azonnal odajött hozzám.

Váztam röviden a helyzetet, és kértem, hogy vezessenek fel a piacig, hogy még világosan odaérjünk. A rendőr elment a kocsijukhoz, bekapcsolták a szirénát, elénk álltak, és a dugóból kijutva felvezettek a piacra. Hatalmas tömeg várt, és nagy éljenzéssel fogadták a szirénával érkező két „autós angyalkát”, akik a fákat hozták. Látszott rajtuk a feszültség, hogy nem egészen tudták elképzelni, hogy még világosan megérkezik a várva várt karácsonyfa. Itt is rendőrök biztosították a rendet.

A tehergépkocsik felálltak a piac közepére. Úgy gondoltuk, hogy először leadjuk a fákat egyenként, mert nem voltak kötegelve, és majd utána kezdjük el az árusítást, de minden másképp történt. A hidegben hosszú ideje várakozó emberek ezt már nem bírták kivárni. Azt hitték, hogy egyenként megmutatjuk a fákat, hogy könnyebben lehessen válogatni. Minden leadott fának azonnal jelentkező gazdája. Először csak nekem fizettek, de ahogy minden oldalról körülállták az autókat, a többieknek is fizettek. Hihetetlen gyorsan minden fa, kicsi és nagy, gazdára talált. Mindenkinek jutott, de még a zöld gallyakat is összeszedték. Ekkor megjelent az erdőgazdaság jogtanácsosa, és az értékesítési osztály egyik beosztott munkatársa, akik jegyzőkönyvet vettek fel a fákért kapott pénzről, amelyet nekem kellett majd az ünnepek után Kárászra a pénztárba befizetni.

Nagy megkönnyebbülésünkre még egy fordulóra már nem volt szükség, ami sötétben sokkal nehezebb lett volna. Ránéztem az órára: negyed öt volt. A telefon óta eltelt két és negyed óra igen mozgalmasan telt.

Az ünnepek után találkoztam az értékesítési osztályvezetővel. Hidegen köszönt, és merev arccal elment mellettem. Egy szava sem volt hozzám. Arra azért kíváncsi lettem volna, hogy mit mondott volna, ha nem sikerül a pártutasítást végrehajtani, és a piacon várakozó emberek karácsonyfa nélkül maradtak volna...

Dr. Tóth Aladár
okl. erdőmérnök

„Ilyenkor — így karácsony táján — a magányos szobák, még magányosabbak, a régi puszták még csendesebbek, de az emlékek élőbbek és kedvesebbek, olyanok: mint az elmúlt idők és elmúlt barátok halk, puha ölelése. Ilyenkor jólesik az elsüllyedt, öreg utakat megjárni, a fiatalág ragyogó útjait, a szelíd kalandok tiszta éjszakáit és látni az elment patakok ringató játékát a holdvilággal, a szánkós utak alig pendülő éjszakáit, a karácsonyfákat, amelyek el nem múlnak soha és az álmokat, melyek az örökkévalóságból jöttek, oda is szállnak vissza pihenni és boldognak lenni, mint a szerelemben megfürdött emberi lélek.”

(Fekete István)

Az Országos Erdészeti Egyesület és az Erdészeti Lapok Szerkesztősége ezúton kíván minden kedves Tagtársnak és Olvasónak Áldott, Békés Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Esztendőt!